

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 170
van **JAN PEUMANS**
datum: 2 maart 2018

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Slopen van beschermde monumenten en gebouwen - Kolenwasserij Beringen

In Het Belang van Limburg van 2 maart 2018 lezen we dat de Limburgse deputatie op vraag van be-Mine de sloopvergunning goedgekeurd heeft voor kolenwasserij 1 op de mijnsite van Beringen. De kolenwasserij en -zeverij is in feite één grote beschermde constructie die ingedeeld is in vier delen. Be-Mine wil deel 2 en 4 behouden maar heeft geen geld voor de restauratie van deel 1 en 3. Het Agentschap Onroerend Erfgoed heeft kennelijk geen bezwaar aangezien de kolenwasserij geen oorspronkelijke uitrusting meer kent en de opstelling onvolledig is. De industrieel-archeologische waarde schijnt dus niet erg groot te zijn. Er vond echter geen declassering plaats.

Enkele jaren geleden speelde zich een gelijkaardig tafereel af in Vroenhoeven (Riemst). Daar werd de beschermde brug over het Albertkanaal afgebroken en vervangen door een hedendaags exemplaar. Ook hier werd de oorspronkelijke brug niet gedeclasseerd.

Vermoedelijk zijn er in Vlaanderen verder nog beschermde gebouwen die afgebroken zijn zonder declassering.

1. Laat de bestaande decreetgeving toe dat zonder declassering beschermde gebouwen worden afgebroken? Zo ja, waar is dit op gebaseerd?
2. Heeft de minister een overzicht van het aantal beschermde gebouwen die zonder en met declassering zijn afgebroken sinds 2010? Kan de minister een gedetailleerd overzicht bezorgen met een duidelijke vermelding van de locatie, de reden van afbraak en de motieven waarop deze afbraak is gebaseerd?
3. Is er ter zake een omzendbrief of richtlijn om dit te verantwoorden?
4. Heeft de minister sinds 2010 een overzicht van aanvragen tot declassering die werden geweigerd en wat was de motivering tot weigering in alle gevallen?
5. Mag ik tot slot vernemen wat de motivering is tot declassering van een gedeelte van de kolenwasserij in Beringen?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 170 van 2 maart 2018

van **JAN PEUMANS**

1. Op basis van artikel 6.4.7., lid 2 van het Onroerenderfgoeddecreet kan de Vlaamse Regering een toelating verlenen voor de gedeeltelijke sloop van een beschermd monument en voor de gehele of gedeeltelijke sloop van een gebouw in een beschermd stads- of dorpsgezicht als dat de erfgoedwaarde ervan niet wezenlijk aantast. Deze bevoegdheid is gedelegeerd aan het agentschap Onroerend Erfgoed wanneer de toelating vervat zit in een adviesvraag in de aanvraagprocedure van een omgevingsvergunning (destijds nog stedenbouwkundige vergunningsaanvraag).
2. Wanneer gedeeltelijke sloop van een monument of gehele of gedeeltelijke sloop van een gebouw in een stads- of dorpsgezicht wordt toegelaten, wordt de erfgoedwaarde niet wezenlijk aangetast. Wanneer een gebouw wordt afgebroken na de opheffing van de bescherming is het advies van het agentschap niet meer vereist. Het agentschap registreert alle adviezen en toelatingen maar kan geen overzichten maken op de soorten toelatingen en adviezen. Het agentschap volgt niet structureel op wat er met erfgoed gebeurt waarvan de bescherming wordt opgeheven.
Sinds 2010 zijn er 23 opheffingsbesluiten of wijzigingsbesluiten getroffen met als doel de bescherming geheel of gedeeltelijk aan te passen in functie van ontwikkelingen. Sommige van die besluiten zorgen ervoor dat een feitelijke toestand ook juridisch wordt vastgelegd (bv. opheffing van een bescherming nadat een gebouw is ingestort door een calamiteit of nadat een gebouw is afgebrand). Een overzicht in bijlage. De motivatie voor de opheffing of wijziging is telkens opgenomen in de aanhef van het besluit. Besluiten kunnen geconsulteerd worden op <https://besluiten.onroerenderfgoed.be>.
3. Er is geen omzendbrief of richtlijn hiervoor, de aanvragen worden overeenkomstig de geldende regelgeving behandeld.
4. Het agentschap registreert alle vragen tot opheffing van de bescherming sinds 2011. De belangrijkste redenen voor het weigeren van de opheffing van de bescherming is het feit dat erfgoedwaarden nog steeds aanwezig zijn. Een tweede belangrijke reden is dat het verlies van de erfgoedwaarden het gevolg is van verwaarlozing door de eigenaar. Voor deze dossiers is een handhavingstraject gestart. Zie overzicht in bijlage.
5. De Vlaamse regering gaf op 11 december 2015 haar goedkeuring aan het derde addendum bij de protocolovereenkomst van 29 mei 2009 over de meerjarenplanning van de herstructurering en restauratie van de vroegere mijnsite van Beringen, waarin wordt bepaald dat de bescherming van de kolenwasserij 3 wordt opgeheven in functie van de gewijzigde invulling en fasering van de verschillende deelprojecten van de ontwikkeling van de mijnsite van Beringen voor de periode 2015-2020. De argumentatie is dat deze ontwikkeling en restauratie in het algemeen belang is. In 1994 is het kolenwasserijencomplex van de mijn van Beringen integraal beschermd. De bescherming is een erkenning van de erfgoedwaarde van de site. Als basis voor de ontwikkeling van de site is gewerkt op een bouwhistorische studie van 2004. In 2004 is er in opdracht van Mijnen nv door het architectenbureau Lambert-Vancoppenolle een bouwhistorische studie over de kolenwasserij uitgevoerd.

De gebouwen zijn toen getoetst aan hun erfgoedwaarde, mogelijke herbestemming, bouwfysische staat en invloed op het financiële plan. Op basis van deze informatie werd een algemeen masterplan opgesteld.

Naarmate de ontwikkeling van de mijnsite vordert, echter, evolueren ook de inzichten met betrekking tot de praktische en financiële haalbaarheid van het behoud van de site. Zolang de visie en de doelstelling van het oorspronkelijke masterplan overeind blijven, en met name het beoogde evenwicht tussen behoud, herbestemming, sloop en nieuwbouw, alsook de integriteit van het oorspronkelijke geheel in de mate van het mogelijke gerespecteerd wordt, kunnen voor concrete ontwikkelingsmogelijkheden en -knelpunten aangepaste oplossingen worden gezocht. Het kolenwasserijencomplex maakt deel uit van een veel groter en ingewikkeld geheel, dat aanzienlijke beheers- en herbestemmingsuitdagingen met zich meebrengt, en waarin al sinds 2009 op grote schaal is geïnvesteerd.

Rekening houdend met de financiële haalbaarheid van het beheer van de totale mijnsite in Beringen acht ik het verantwoord om de afbakening van de beschermde site aan te passen aan de geëvolueerde inzichten. Ik acht het met name maatschappelijk niet verantwoord om bijkomend te investeren in de loutere bewaring van kolenwasserij 3.

Ik meen dat voor het behoud van de rest van de mijnsite van Beringen aanzienlijke en succesvolle inspanningen worden geleverd, waarbij zelfs voor zeer complex erfgoed zoals het kolenwasserijencomplex een bevredigende oplossing is gevonden, en zelfs een representatief deel van de oorspronkelijke installatie kon worden gevrijwaard. Ik wil erop wijzen dat een groot deel van het kolenwasserijencomplex wel wordt geconsolideerd, met name kolenwasserijen 2 en 4 en de losvloer. Ondertussen is Kolenwasserij 2 gerestaureerd en start de restauratie van kolenwasserij 4 dit jaar. Kolenwasserij 2 zal later bij de ontwikkeling van het museale luik van de site ook ontsloten worden. Daarvoor geeft de Vlaamse overheid een aanzienlijke financiële steun.

BIJLAGE

Lijst van opheffingsbesluiten en vragen tot opheffing van de bescherming